

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: L 6, 27 - 36

Text: L 16, 1 – 9 *Svým učedníkům řekl: "Byl jeden bohatý člověk a ten měl správce, kterého obvinili, že špatně hospodář s jeho majetkem. Zavolal ho a řekl mu: 'Čeho ses dopustil? Slož účty ze svého správcovství, protože dále nemůžeš být správcem.' Správce si řekl: 'Co budu dělat, když mne pán zbavuje správcovství? Na práci nejsem, žebrat se stydím. Vím, co udělám, aby mne někde přijali do domu, až budu zbaven správcovství!' Zavolal si dlužníky svého pána jednoho po druhém a řekl prvnímu: 'Kolik jsi dlužen mému pánovi?' On řekl: 'Sto věder oleje.' Řekl mu: 'Tu je tvůj úpis; rychle sedni a napiš nový na padesát.' Pak řekl druhému: 'A kolik jsi dlužen ty?' Odpověděl: 'Sto měr obilí.' Řekl mu: 'Tu je tvůj úpis; napiš osmdesát.' Pán pochválil toho nepoctivého správce, že jednal prozíravě. Vždyť synové tohoto světa jsou vůči sobě navzájem prozíravější, než synové světla. Já vám pravím: I nespravedlivým mamonem si můžete získat přátele; až majetek pomine, budete přijati do věčných příbytků.*

Toto Ježíšovo podobenství zařadil evangelista Lukáš hned po známém podobenství o marnotratném synu. Ten, jak známo, rozházal otcův majetek tak, až přišel o všechno. I o přátele. Když se pak ožebračený vrátil domů, otec se přesto radoval z návratu ztraceného syna, aniž by mu co vyčítal nebo litoval majetkové újmy, které se nezdrábný syn dopustil.

Navazující podobenství začíná podobně. Namísto syna je tu však správce, který je obviněn, že s majetkem svého Pána nakládá marnotratně. I toto podobenství ale nakonec končí tím, že důležitější, než majetek jsou dobré vztahy.

Když bychom toto podobenství převyprávěli dnešním jazykem, možná by znělo takto: Nějaký milionář měl svého osobního bankéře nebo finančního makléře, který spravoval jeho majetek, tedy jeho akcie, dluhopisy a cenné papíry. Bankéřům se svěřuje majetek proto, aby s nimi obchodovali a naše peníze zúročili. Problém ovšem nastane, když se jedná o příliš rizikové investice nebo přijde krize. Do blíže nespecifikovaných problémů se dostal i správce z Ježíšova podobenství. Když jeho klient, onen boháč, zjistil, že s jeho majetkem není něco v pořádku, okamžitě si předvolal správce svého majetku, požádal o složení účtů a rozhodl se s tímto správcem ukončit smlouvu. Až po sem je nám to jasné. Ale pak se začnou dít zvláštní věci. Správce namísto maximalizace zisku začne dělat pravý opak. Pohledávky svého klienta začne upravovat tak, aby namísto peněz získával přátele. Podle toho, jak tomu rozumím, nám tu Ježíš chce ukázat, jak se začne člověk chovat, když mu život vystaví účet, přeskládá hodnoty a nastaví jiné priority.

Ježíš pochopitelně tímto podobenstvím ani trochu neschvaluje nějaké podvody a finanční machinace. Ale všímá si jedné podstatné věci: Jak ten nepoctivý správce – který je dokonce ochoten zfalšovat finanční dokumenty – jak při tom přemýšlí. To je totiž velmi zajímavé. Co se odehrává v jeho mysli? Ten správce si říká: „Co teď? Co se mnou bude?“ Najednou je tento finančník postaven před existenční otázky. Pro něj dost nezvyklá situace. Dosud vcelku výnosný post ho naučil jistě hrdosti. „Na práci nejsem, žebrat se stydím. Co mám udělat?“ A pak na to přijde: „Vím, co udělám, aby mne někde přijali do domu, až budu zbaven správcovství!“ Všimněte si, jak ten správce najednou uvažuje. Předtím byl jeho světem svět peněz, finančních toků, investic, úrokových sazeb a možných výnosů. A najednou stojí před skutečností, že přijde o práci, stane se nezaměstnaným, s pověstí defraudanta či zkrachovalého finančníka, bez naděje na další uplatnění. Už nebude mít nikde otevřené dveře. Žil jen ve světě financí a nemá žádné skutečné přátele, jen klienty, věřitele a dlužníky. A tento správce najednou začíná objevovat, že život ve skutečnosti záleží na něčem jiném. Peníze, postavení, to je všechno velice vratké. Důležitější je mít přátele, kteří ho přijmou do svého domu. A tak se na poslední chvíli dopustí raději jakýchsi nestandardních finančních operací, aby si udělal z lidí přátele. Zavolal si dlužníky svého pána jednoho po druhém a řekl prvnímu: 'Kolik jsi dlužen mému pánovi?' On řekl: 'Sto věder oleje.' Řekl mu: 'Tu je tvůj úpis; rychle sedni a napiš nový na padesát.' Pak řekl druhému: 'A kolik jsi dlužen ty?' Odpověděl: 'Sto měr obilí.' Řekl mu: 'Tu je tvůj úpis; napiš osmdesát.' V té chvíli zaznamenáváme přátelský úsměv na obou stranách. A to není všechno. Odpuštěním části dluhu správce částečně pomohl dlužníkům v jejich platební neschopnosti a oni snížením dlužné částky zřejmě opět nabyli ochotu splácet. Tím svému pánu udržel obchodní partnery a pro sebe získal nové přátele. Bez odpuštění by to ale nešlo. Bez odpuštění by věřitel přišel zřejmě o mnohem více peněz. Proto čteme, že toho nepoctivého správce dokonce pochválil, že jednal prozíravě.

Ježíšovo podobenství tedy končí touto pointou: Podívejte se, i takový nepoctivý správce zná cenu mezilidských vztahů a dovede si spočítat, že mají vyšší hodnotu než momentální finanční výnosy či ztráty. Ježíš říká: Tito podvodníci bývají prozíravější než vy, kterým nejde přece o mamon ale o Boží království.

Majetek je věc služebná a s jeho pomocí lze přátele získat, ale také ztratit. Důležitý je směr našeho uvažování, totiž zda používám majetek, abych získal přátele nebo pomocí přátel chci získat majetek. Ježíš říká: Vždyť i ti lidé kolem byznysu vědí, že peníze nejsou všechno a že žádný majetek nestojí za ztrátu přátelství. K vyprávěnému podobenství dodává: „Synové tohoto světa jsou vůči sobě navzájem prozíravější, než synové světla.“ Pochopme, jak to Ježíš myslí. My se nemáme stát podvodníky, ale máme ještě mnohem víc než oni dělat všechno proto, abychom, až nás Bůh jednou zbaví tady toho správcovství, byli přijati do Božího království. Naším posláním je činit si ze svých bližních přátele a ne nepřátele. Vždyť s nimi jednou budeme trávit celou věčnost! Mnozí bezbožníci už dávno pochopili, že potřebují získat přátele a neváhají k tomu použít i nespravedlivý mamon. Oč více vy, kteří jednáte poctivě a čestně, říká Ježíš, si máte z lidí dělat přátele a spojence a nikoliv nepřátele. Všelijací podnikavci a podvodníci už dávno pochopili, že potřebují, aby jim byli lidé příznivě nakloněni a vy si zcela hloupě a nerozumně děláte nepřátele ze svých sousedů a blízkých, když se handrkujete a nesváříte o kousek pole, o mizerné dědictví, o jedno jablko, spadlé za plot k sousedům. Vy, kteří jako svědkové Ježíše Krista potřebujete, aby vám lidé věřili a přijali vás do domu, když jim budete chtít vydat svědectví o Ježíši Kristu, proč si k nim svým nerozumným vystupováním zavíráte dveře? Správní podnikatelé dávno pochopili, že potřebují zákazníky získat a ne ztratit. Proč vy nejste stejně prozíraví a nesnažíte se získat lidi pro Ježíše Krista?

Ježíš nás v tom dnešním podobenství učí: Podívejte se na to, jak jsou synové světa prozíraví. Oni si získávají přátele. Jim záleží na přátelských vztazích. Činí tak z valné většiny pro svůj větší zisk, tedy ze svých sobeckých zájmů. Ale co děláme my, jako správci Kristova evangelia? Sedíme sobecky na tom svém bohatství víry a jako farizeové Ježíšovy doby si zakládáme na svém čistém štítě a hledíme nepřátelsky a povýšeně na ty nevěřící lidi kolem. Nemáme se přece i my snažit se jim přiblížit, svou laskavostí a milosrdenstvím z nich udělat své přátele, aby poznali, že i Ježíš je jejich přítel? A pak, snad, i oni mu začnou splácet dluh své vděčnosti za jeho milost a spásu.

Bratři a sestry, jaký je mediální obraz církve v sekulárním světě? Do jaké míry jsme jako církve pro lidi vstřícní? Jak prezentujeme lidem svého Pána? Jako nesmiřitelného věřitele? Nebo jako toho, kdo odpouští dluhy? Svěřujeme evangelium pouze lidem solidním, jaksi už dopředu zbožným, u nichž je předpoklad, že uvidíme kladnou odezvu nebo investujeme také do lidí zjevně nesolidních, duchovně nesolventních a krachujících? Půjďme i do takového rizika, že se nám ta misijní investice nikdy celá nevrátí? Jak se jako církve v současné duchovní krizi českého národa projevujeme? Jak se chováme vůči těm mnohým Ježíšovým dlužníkům? Pošleme jim složenku, že ještě nezaplatili salár? Budeme na ně naštvání, že mezi nás nechodí? Nebo se naopak staneme jejich přáteli, jakým byl i ten „přítel celníků a hříšníků“ Ježíš Nazaretský?

Představme si sbor, kde všechno běží podle řádů, lidé řádně platí a farář vykazuje přesné statistiky. Všechno je vedeno s tou nejdůslednější pečlivostí a po formální stránce nelze takovému sboru nic vytknout. Ale přitom je ten sbor studený, bez vřelé srdečnosti, bez odpouštění a promíjení dluhů lásky a obětavosti. Chtěli byste žít v takovém sboru? Jestliže Ježíš říká, že i nespravedlivým mamonem si můžeme získat přátele, tak to znamená, že přátelství je víc než mamon a odpouštění a láska je víc, než formální správnost a zákonická spravedlnost. Protože, jak dodává Ježíš na konci podobenství, majetek je hodnota pomíjivá, kdežto láska je hodnota věčná.

Vždyť nakonec – a to je to nejpřekvapivější zjištění – sám Bůh je tím nepoctivým správcem a my jsme jeho dlužníky. On zcela nespravedlivě odmazává naše dluhy a odpouští nám naše viny jenom proto, aby nás získal za své přátele.

Modlitba: *Pane Bože, ty jsi v Kristu usmířil svět se sebou. Nepočítáš lidem jejich provinění a nám jsi uložil zvěstovat toto smíření. Prosíme tě, dej, ať ani my nepočítáme lidem jejich provinění, ale odpouštíme všem, kdo nám ublížili nebo nám něco dluží. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Prosíme tě, Pane, za naše rodiny, za to, aby byly místem, kde se všichni mají rádi, kde vládne vzájemná důvěra a láska, kde si vzájemně nasloucháme a pomáháme. O totéž tě prosíme v té širší rodině našeho sboru. Dej, ať dovedeme být k sobě laskaví a soucitní. Dej, ať se dovedeme vzájemně povzbuzovat, potěšovat i napomínat v lásce a bratrské snášenlivosti. Prosíme tě, Pane, dej ať v celé církvi vládne touha po jednotě, ať vítězí důvěra nad podezřívavostí, ať vítězí otevřenost nad pomluvami, ať vítězí ochota pomáhat nad lhobejností. Dej, ať nevládne rivalita ale přátelství. Dej, ať běh církve neurčují peníze ale láska k tobě a k bližnímu. Pane, dej ať máme úctu ke všem lidem, jak k věřícím, tak i k tzv. nevěřícím. Dej, ať si dovedeme vážit jeden druhého, ať dovedeme ocenit úsilí a obětavost lidí kolem nás. Pane, ty nám na každém kroku prokazuješ svoji lásku. Dej, ať totéž činíme my.*